

رونق تولید با کاهش نرخ سود

[مصطفی آذری]

در خیلی از کشورها به منظور تقویت رشد و تولید اقدام به کاهش نرخ سود بانکی نموده و نتایج مثبتی از اقدام خود دیده‌اند. این امر در اقتصاد ایران نیز می‌تواند نمایان شود. براساس مواد برنامه چهارم توسعه کشور که دولت عهده‌دار اجرای آن است قرار است نرخ سود تسهیلات بانکی تا پایان سال ۱۳۸۸ تک رقیمی شود. دولت نهم نیز با توجه به رویکرد عدالت محوری، یکی از برنامه‌های اصلی خود را تحقق این سیاست اعلام کرده و تلاش گسترده‌ای را در این مسیر به کار گرفته است. که در همین راستا نرخ سود تسهیلات بانکی در عرصه صنعت برای سال ۱۳۸۷ از سوی دولت ۹ درصد اعلام شد.

سؤال اساسی این است که رویکرد دولت به این مهم چه تأثیرات مثبتی می‌تواند در اقتصاد ایران به دنبال داشته باشد؟ عملکرد دولت سابق و حال درباره میزان نرخ سود بانکی نشان می‌دهد که این نرخ از ۲۶ درصد به حدود ۱۰ درصد کاهش یافته است. هفته گذشته نیز رئیس جمهور کاهش نرخ سود را اعلام کرد.

گروهی از کارشناسان اقتصادی که بعضاً در گذشته نیز مسئولیت‌هایی را برعهده داشته‌اند این ابلاغیه را شتابزده و بدون کار کارشناسی ارزیابی می‌کنند و گروهی دیگر از کارشناسان با اشاره به نتایج و آثار آن بر اقتصاد کشور از تصمیم رئیس جمهوری حمایت می‌کنند.

هرگونه سیاست فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی به صورت مطلق خوب یا بد نیست، بلکه یکسری آثار مثبت یا منفی را به همراه دارد و در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی باید شرایط موجود هر کشور و ویژگی‌های اقتصاد آن کشور را سنجید و وضعیت سرمایه‌گذار، کار و اشتغال، منابع بانک‌ها و سایر شاخص‌های کلان اقتصادی کشور، آن گونه که مصلحت و انصاف قضاوت می‌کند، در این تصمیم‌گیری‌ها مورد نظر قرار گیرد هرچند که اصل موضوع کاهش نرخ سود بانکی رویه‌ای مثبت است.

در روزهای اخیر واکنش‌های مختلفی درباره اجرای سیاست اخیر دولت در عرصه اقتصادی مبنی بر کاهش میزان نرخ تسهیلات بانکی ارئه شد. هرچند دیدگاه کارشناسان، دولتمردان و نمایندگان مجلس نشان می‌دهد، سیاست کاهش نرخ سود تسهیلات بانکی اقدام درستی است، اما اختلاف نظرها در مقوله چگونگی و شرایط اجرای آن و پیامدهای ناشی از آن است.

نظام تولید در کشور طی سال‌های گذشته به دلیل نرخ بیش از حد بالای سود تسهیلات بانکی دارای مشکلات عمده‌ای بوده است و اجرای این سیاست می‌تواند به سیستم تولید کمک کند. گرچه نظام تولید از عدم بهره‌وری رنج می‌برد و حتی شرکت‌های دولتی که به وام‌های کم بهره و ارز ارزان قیمت دسترسی داشته به دلیل نبود نظارت کافی و جدی در نحوه تخصیص منابع به سمت و سوی تجارت کوتاه مدت حرکت می‌کنند. در عین حال که تولیدکنندگان ما با رقاباتی در عرصه

خارجی رقابت می‌کنند که گاه سود بانکی و تسهیلات آنها نزدیک به صفر است.

برای شرکت‌های تولیدی کاهش نرخ سود تسهیلات بانکی، موجب کاهش مخارج و نرخ‌هایی مانند نرخ بازگشت سرمایه، جزیمه دیرکرد و... می‌شود هرچند این امر موجب هزینه برای دولت می‌شود اما با توجه به این که شرکت‌های دولتی استفاده کننده عمده از این تسهیلات هستند در نهایت سود نهایی نیز برای دولت خواهد بود مشروط بر آن که سیستم نظارتی تخصیص منابع با جدیت تمام از انحراف منابع از تولید به واسطه گری این منابع مالی جلوگیری کند.

در حقیقت کشورها به روش‌های مختلف و حتی دامپینگ، تولید خود را رونق می‌دهند و در مسیر ایجاد اشتغال پایدار حرکت می‌کنند و این اقدام با توجه به این که با هدف تقویت نظام تولید می‌باشد می‌تواند اثرات مثبتی بر تولید بگذارد. هرچند بنا بر نظر تحلیلگران در هزینه‌های مختلف موجود نظام تولید نرخ سود تسهیلات دارای اثرگذاری محدودی است و سایر عوامل مانند نظام مدیریت، بهره‌وری، تکنولوژی، سرمایه‌گذاری بازاریابی، کنترل کیفیت و... نیز تأثیرات جدی

نظام تولید در کشور طی سال‌های گذشته به دلیل نرخ بیش از حد بالای سود تسهیلات بانکی دارای مشکلات عمده‌ای بوده است و اجرای این سیاست می‌تواند به سیستم تولید کمک کند

کشیده شود و همزمان کاهش نرخ سود بانکی را بی‌اثر کند. تضییع مالی و بوهلی زمینه‌ساز جدی چنین سیاستی خواهد بود و چنانکه این سیاست‌ها با هماهنگی کامل اجرا نگردد می‌تواند منجر به اتلاف منابع گردد. گرچه اجرای طرح چک پول‌های جدید و ارائه بسته پیشنهادی بانک مرکزی می‌تواند زمینه‌ساز و نویدبخش این امر باشد.

• ضرورت‌های اجرای کاهش نرخ سود بانکی

۱- اصلاح مقررات بانکی و تدوین و اجرای بسته پیشنهادی بانک مرکزی مهم‌ترین گام در جهت اجرای درست کاهش نرخ تسهیلات بانکی خواهد بود.
۲- بررسی و ارزیابی صلاحیت دریافت‌کننده تسهیلات در روند تولید
۳- نظارت بانک‌ها بر نحوه واگذاری منابع باید با سیستم‌های نظارتی رایانه‌ای به صورت شفاف در اختیار مراجع نظارتی و کنترلی قرار گیرد.
۴- در شرایط کنونی و با اعمال سیاست جدید دولت، برخی صنایع زیان‌ده یا کم‌بازده سودآور جلوه خواهند کرد و تلاش برای دریافت این تسهیلات بیشتر خواهد بود. لذا واگذاری تسهیلات به طرح‌های با بازده پائین، مشکل‌ساز و زیان‌ده خواهد بود.

۵- رفع مشکل نظام بانکی در زمینه ضعف سیستم نظارتی از طریق کارآمد نمودن ساز و کارهای نظارتی برای جلوگیری از تبانی و اتلاف منابع.
۶- برخی از افراد که از سیاست کاهش نرخ سود فعلی متضرر می‌شوند می‌توانند به عقود مشارکتی که دارای مبانی شرعی نیز هست روی آورند و عقود اسلامی را عملیاتی کنند.
۷- براساس تئوری‌های موجود با کاهش نرخ سود بانکی به صورت دستوری سهم سپرده‌های میان مدت و بلندمدت بانکی کاهش می‌یابد و در نتیجه قدرت تسهیلات دهی بانک‌ها کم خواهد شد. اما آمارهای سپرده‌های بانکی نشان می‌دهد خوشبختانه این اتفاق در اقتصاد ما روی نداده و این مسئله نیازمند بررسی جدی است که چرا این روند شکل نگرفته است. که به نظر می‌رسد سپرده‌های مؤسسات و شرکت‌های دولتی از عوامل آن باشد.

* مدیر مؤسسه تدبیر اقتصاد

در تولید دارند.
نرخ بالای سود تسهیلات بانکی خسارات جدی بر اقتصاد کشور وارد آورده و راه را برای سوءاستفاده برخی از افراد و جریان‌های اقتصادی بی‌توجه به منافع ملی و با روحیه سوداگری و ربا باز گذارده است.
هرچند این امر را نیز باید در نظر گرفت که بدون توجه به مجموعه سیاست‌های کشور کاهش نرخ سود می‌تواند منجر به انحراف تخصیص منابع و زمینه‌ساز رانت و سوءاستفاده جریانات رانت‌جو شود که تنها راه آن کنترل و نظارت سازمان یافته و جدی در این امر خواهد بود. چرا که با توجه به نرخ بالای تورم برخی جریانات با استفاده از این امکان فراهم شده دولت به بهره‌برداری از این فرصت و دریافت تسهیلات و انتقال آن به حوزه‌های دیگر برای افزایش درآمدهای غیرقانونی و دریافت سودهای کلان خواهد شد.
نکته بعد این که گرچه تکلیف قانونی برنامه چهارم توسعه بر دولت کاهش نرخ سود بانکی به نرخ تک‌رقمی است، اما دولت باید همزمان به ایجاد ساز و کاری برای کنترل تورم نیز بیندیشد که در نتیجه آن نظام تولید بارشده تورم فرآینده می‌تواند به چالش

تجارت ۱۳۰ میلیارد دلاری آمریکا و اعراب

[مترجم: اسد شکورپور]

واردات کشورهای عربی از آمریکا در سال ۲۰۰۷ نسبت به گذشته افزایش یافت و صادرات نفتی و غیر نفتی کشورهای عربی به آمریکا بخش اعظمی از حجم معاملات تجاری آمریکا را به خود اختصاص داد، به طوری که مجموع حجم صادرات و واردات میان آمریکا و کشورهای عربی در سال ۲۰۰۷ به ۱۲۰ میلیارد دلار رسید، در حالی که این رقم در سال ۱۹۹۸ از ۳۷ میلیارد دلار تجاوز نمی‌کرد. افزایش قیمت نفت باعث شد تا ارزش صادرات نفت کشورهای عربی برای چهارمین سال پیاپی بیشتر شود، به طوری که ارزش صادرات نفت این کشورها در سال ۲۰۰۷ به ۸۵ میلیارد دلار رسید که ۱۰ میلیارد دلار نسبت به سال ۲۰۰۶ یعنی ۱۳ درصد بیشتر است. به طور متوسط درآمدهای نفتی کشورهای عربی صادر کننده نفت در سال ۲۰۰۷، ۱۲۰ درصد افزایش یافت، اما لیبی از جمله کشورهایی بود که درآمدهای نفتی اش ۳۳ درصد افزایش پیدا کرد.

میانگین واردات کشورهای عربی از آمریکا حدود ۳۴ درصد افزایش یافت که این درصد در میان کشورهای مختلف بین ۱۰۰ الی ۱۰۰ درصد متغیر بود.

واردات کشور عربستان از آمریکا در سال ۲۰۰۷، ۳۷ درصد افزایش و به ۱۰/۴ میلیارد دلار رسید. واردات قطر از آمریکا نیز به ۲/۸ میلیارد دلار رسید. واردات کشور مغرب نیز برای نخستین بار در سال ۲۰۰۷ از مرز یک میلیارد دلار گذشت و به ۱/۳ میلیارد دلار رسید. واردات الجزایر از آمریکا با ۴۵ درصد افزایش به ۱/۷ میلیارد دلار و واردات اردن ۳۰ درصد افزایش یافت. ارزش واردات کشورهای عربی از آمریکا در دفتر تحلیل‌های اقتصادی ۴۵ (چهل و پنج) میلیارد دلار برآورد شد، اما خدمات شامل واردات نمی‌شود.

تضعیف ارزش دلار در افزایش واردات کشورهای عربی بر حسب انتظارات تأثیر گذار بود، به طوری که هیأت خدمات صادرات کشاورزی وابسته به وزارت کشاورزی آمریکا اعلام کرد تعداد زیادی از کشورهای عربی برای تأمین مایحتاج کشاورزی خویش از جمله گندم و حبوبات به بازارهای آمریکا رجوع کردند. درصد افزایش صادرات و واردات کشورهای عربی از آمریکا در جدول زیر طی سال ۲۰۰۷ عنوان شده است.

کشور	واردات	صادرات
عربستان	۱۰/۴	۳۵/۶
الجزایر	۱/۶	۱۷/۳
عراق	۱/۶	۱۱/۵
کویت	۲/۴	۴/۲
مصر	۵/۵	۲/۵
لیبی	-/۵	۳/۳
اردن	-/۹	۱/۳
امارات	۱۱/۶	۱/۳
مراکش	۱/۳	-۰۶
جمع	۴۵	۸۵

منبع: دارالصلوات

وزارت مسکن و شهرسازی
طرح بهسازی شهری و اصلاحات بخش مسکن
 Urban Upgrading and Housing Reform Program

آگهی مناقصه
 شماره وام: ۴۷۳۹-IRN
 تاریخ آگهی عمومی پروژه: ۸۵/۶/۳۰

دولت جمهوری اسلامی ایران وامی را به منظور اجرای طرح بهسازی شهری و اصلاحات بخش مسکن از بانک جهانی دریافت نموده است و در نظر دارد بخشی از این وام را به منظور انجام پروژه ذیل از طریق مناقصه رقابتی ملی در شهر زاهدان هزینه نماید.

• بهسازی ۲۸ مدرسه در زاهدان (کد پروژه: ۱۲/۲۱۳۰۱)

از کلیه شرکت‌های پیمانکاری به ثبت رسیده دعوت به عمل می‌آید تا پیشنهادات مهر و موم شده خود را ارسال نمایند.
(شرکت‌های ایرانی باید دارای رتبه ۵ گروه ساختمان از سازمان مدیریت و برنامه ریزی باشند)

پیمانکاران واجد شرایط می‌توانند جهت خرید اسناد مناقصه و ارسال پیشنهادات خود، تا ساعت ۱۰:۰۰ صبح روز چهارشنبه ۲۹ خرداد ۱۳۸۷ (روز و زمان بازگشایی پاکت‌ها) به آدرس مندرج در زیر این آگهی مراجعه نمایند. ضمناً یک جلسه توجیهی در محل نشانی مذکور (تهران) در ساعت ۱۴:۰۰ روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۷/۳/۱۹ برگزار خواهد شد.

شایان ذکر است پیمانکاران می‌توانند جهت خرید اسناد به نشانی **زاهدان - سازمان مسکن و شهرسازی استان سیستان و بلوچستان - دبیرخانه اسناد توانمندسازی** نیز مراجعه نمایند.

هر شرکت‌کننده می‌تواند مجموعه کامل اسناد مناقصه را به زبان فارسی و انگلیسی با تسلیم تقاضانامه کتبی به همراه فیش بانکی به مبلغ غیر قابل برگشت **۲۰۰,۰۰۰ ریال به شماره حساب ۲۱۷۳۷۲۹۰۰۱۰۰۴ نزد بانک مرکزی (قابل پرداخت در شعب بانک ملی)** به نام وجوه سپرده ذیحسابی طرح‌های عمرانی وزارت مسکن و شهرسازی بابت خرید اسناد مناقصه طرح بهسازی شهری و اصلاحات بخش مسکن تهیه نماید.

جهت دریافت اطلاعات بیشتر می‌توانید با دفتر طرح در تهران تماس حاصل فرمایید.
آدرس کارفرما: تهران - میدان ونک - خ شهید خدایی - جسد از هتل هما - شماره ۶۹ - طبقه ۹ (تلفن: ۸۸۷۲۹۸۸۷ - فاکس: ۸۸۸۸۰۱۷۹)

وزارت مسکن و شهرسازی
طرح بهسازی شهری و اصلاحات بخش مسکن
 Urban Upgrading and Housing Reform Program

آگهی مناقصه
 شماره وام: ۴۷۳۹-IRN
 تاریخ آگهی عمومی پروژه: ۸۵/۶/۳۰

دولت جمهوری اسلامی ایران وامی را به منظور اجرای طرح بهسازی شهری و اصلاحات بخش مسکن از بانک جهانی دریافت نموده است و در نظر دارد بخشی از این وام را به منظور انجام پروژه ذیل از طریق مناقصه رقابتی ملی در شهر بندرعباس هزینه نماید.

• بهسازی کلیه معابر در دوراهی ایسینی، بهشت زهرا و شمال دو هزار بندرعباس (کد پروژه: ۱۱/۲۱۱۰۱)

از کلیه شرکت‌های پیمانکاری به ثبت رسیده دعوت به عمل می‌آید تا پیشنهادات مهر و موم شده خود را ارسال نمایند.
(شرکت‌های ایرانی باید دارای رتبه ۴ گروه ساختمان یا رتبه ۴ گروه راه و ترابری از سازمان مدیریت و برنامه ریزی باشند)

پیمانکاران واجد شرایط می‌توانند جهت خرید اسناد مناقصه و ارسال پیشنهادات خود، تا ساعت ۱۰:۳۰ صبح روز چهارشنبه ۲۹ خرداد ۱۳۸۷ (روز و زمان بازگشایی پاکت‌ها) به آدرس مندرج در زیر این آگهی مراجعه نمایند. ضمناً یک جلسه توجیهی در محل نشانی مذکور (تهران) در ساعت ۱۴:۰۰ روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۷/۳/۱۹ برگزار خواهد شد.

شایان ذکر است پیمانکاران می‌توانند جهت خرید اسناد به نشانی: **بندرعباس - سازمان مسکن و شهرسازی استان هرمزگان - دبیرخانه اسناد توانمندسازی** نیز مراجعه نمایند.

هر شرکت‌کننده می‌تواند مجموعه کامل اسناد مناقصه را به زبان فارسی و انگلیسی با تسلیم تقاضانامه کتبی به همراه فیش بانکی به مبلغ غیر قابل برگشت **۲۰۰,۰۰۰ ریال به شماره حساب ۲۱۷۳۷۲۹۰۰۱۰۰۴ نزد بانک مرکزی (قابل پرداخت در شعب بانک ملی)** به نام وجوه سپرده ذیحسابی طرح‌های عمرانی وزارت مسکن و شهرسازی بابت خرید اسناد مناقصه طرح بهسازی شهری و اصلاحات بخش مسکن تهیه نماید.

جهت دریافت اطلاعات بیشتر می‌توانید با دفتر طرح در تهران تماس حاصل فرمایید.
آدرس کارفرما: تهران - میدان ونک - خ شهید خدایی - جسد از هتل هما - شماره ۶۹ - طبقه ۹ (تلفن: ۸۸۷۲۹۸۸۷ - فاکس: ۸۸۸۸۰۱۷۹)